

Magyarország védett állatai

PUSZTÁK VÉDETT MADARAI

© Magyar Diafilmgyártó Vállalat
Budapest, 1987

Magyarországon 358 madárfaj található, amelyek egy része állandóan nálunk tartózkodik; másik részük az úgynevezett vonuló madarak, amelyek tavasszal érkeznek hozzánk, itt költenek és nevelik fel fiókáikat, a tél beállta előtt melegebb vidékekre költöznek.

Az utóbbi évtizedekben az intenzív mező- és erdőgazdálkodás, a környezet fokozódó szennyeződése és a nagymértékű urbanizáció következtében egyre inkább szűkül a vadon élő madarak élőhelye, egyre nehezebben találnak maguknak táplálékot. A felelőtlen légpuskázás, a fészekaljak esztelen pusztítása is pótolhatatlan károkat okoz, különösen a ragadozó madarak között. Mindez a szakemberek szerint újabb és újabb fajokat fenyeget végleges kipusztulással; a Magyarország területén élő madárfajok közül eddig már 320-at kellett védetté nyilvánítani.

Mindnyájunktól függ, hogy sikerül-e érvényt szerezni természetvédelmi törvényeinknek, sikerül-e megóvni hazánk felbecsülhetetlen természeti értékeit, csodálatos növény- és állatvilágát!

Színes diasorozatunkban eredeti élőhelyükön mutatunk be néhányat a hazánkban élő 320 védett madárfajból. A madarak külső morfológiai leírása szűkszavú; inkább a képek szemléltető erejére hagyatkozunk. Viszont előfordulási helyüket, fontosabb életjelenségeiket részletesebben ismertetjük, feltüntetett eszmei értékükből pedig — mely 500-tól akár 50.000 Ft-ig is terjedhet — védettségük fokára, egyedszámuk alakulására lehet következtetni.

1. *Kerecsensólyom* (*Falco cherrug* Gray 1833)

Keleti, délkeleti elterjedésű madárfaj. Élőhelyéül a nyílt síkságot, a pusztákat választja. Vonuló madár, de az öreg példányok rendszerint télen is a fészkelőhely környékén maradnak. Hazánkban, ahol a közép-hegységek és az Alföld erdeiben szórványosan költ, az egyik legszebb sólyomféle. Legfőbb tápláléka az ürge.

Eszmei értéke: 50.000 Ft.

2. *Vándorsólyom* (*Falco peregrinus* Tunst 1771)

Észak-Európában költ. Hazánkban ősszel és télen telepszik meg a nyílt pusztaságokon, sziklás hegy-ségekben, lápok, mocsarak környékén. Főleg madarakat zsákmányol, egészen galamb és tókésréce

nagyságúig. Prédájára összehúzott szárnyakkal, félelmetes sebességgel, csaknem merőleges vonalban vág.

Eszmei értéke: 50.000 Ft.

3. *Vörösvércse* (*Falco tinnunculus* L. 1758)

Egész Európában megtalálható; lápok, ligetes erdők, mezőgazdasági területek környékén elhagyott varjú- és szarkafészkekben, sziklákon fészkel, de városi épületeken is megtelepszik. Egeret, pockot, verebet és sok rovarot fogyaszt. Egykor gyakori ragadozó madár volt hazánkban is, de az utóbbi években a nagyarányú pocokirtás következtében számuk, sajnos, megfogyatkozott.

Eszmei értéke: 3.000 Ft.

4. *Túzok* (*Otis tarda* L. 1758)

Európa legnagyobb testű madara: a kifejlett kakas 15 kg, a tojó 4—5 kg. A kiterjedt sík alföldeket szereti, ezért a puszta madarának is nevezik. Mindenevő. Európában hazánkban található a legnagyobb — 2500 egyedet számláló — állomány. Szigorúan védett, nem vadászható faj. A dévaványai Túzokvédelmi Rezervátum a hazai tűzokvédelem büszkesége.

Eszmei értéke: 50.000 Ft.

5. *Bibic* (*Vanellus vanellus* L. 1758)

Vizes rétek, legelők, mocsarak, szántóföldek közismert madara. Fészket kis mélyedésbe, fű vagy vetés közé rakja. Magyarországon rendszeres, gyakori fészkelő. Egyik legkorábban érkező madarunk, néha kisebb számban át is teel.

Eszmei értéke: 500 Ft

6. *Kék vércse* (*Falco vespertinus* L. 1758)

A bokrokkal, facsoportokkal tarkított síkságokon, erdőszéleken vetési varjak, szarkák elhagyott fészkeiben telepesen fészkelő kis termetű sólyomfaj. Lakott területek környékén is előfordul. Magyarországon az Alföld, főleg a Hortobágy jellegzetes fészkelő madara, de a Dunántúl egyes vidékein is költ. Repülő rovarokkal táplálkozik. A kisebb rágesálókat, sás-kákat a földről kapja fel. Vonuló madár.

Eszmei értéke: 10.000 Ft.

Írta: Kristó László

Fényképezték a Nimród Fotóklub tagjai:
Szűcs László 1., 2., 3; Szalánczy Béla 4., 5., 6.

Lektorálta: Homannay Zsombor

Szerkesztette: B. Zsédenyi Judit